

SÁRÁNDI KOPOGTATÓ

Megjelenik negyedévente.

Kiadja a Sárándi Önkormányzat.

Március 15. üzenete

Szántó József polgármester ünnepi gondolatai...

Kedves Sárándiak! Kedves Olvasók!

Tavasza fordult az idő.

Mögöttünk tudhatjuk a telet, – ami igen csak próbára tett mindannyiunkat –, de itt a jó idő, amit első tavaszi ünnepünk, március 15-dike is jelez.

Mikor ezt az újságot a kezükbe fogják Kedves Sárándiak, már túl leszünk a nemzeti ünnepen, ami minden évben fontos megálló az életünkben. Ezért is szeretnék ez alkalomból szólni néhány gondolat erejéig Önökhöz.

Fontos március 15-dike. Fontos az 1848-49-es forradalom és szabadságharcra való emlékezés, hiszen arról a dicső múlttól mesél, ami erőt ad nekünk a mindennapok küzdelmeihez, és ami jól mutatja, – 169 év távlatából is –, hogy csak összefogással és egy közös szívdobbanással lehet és kell tennünk a hazáért, a nemzetért, a helyért ahol élünk, a közösségeinkért, a családunkért, egymásért.

Ezért hát, ünnepet és megemlékezést is tartunk ilyenkor. Ünnepet, mert 169 éve tört ki a magyar forradalom és szabadságharc, amely a magyar nép szabadságáról és az osztrák járom felszámolásáról szólt.

És megemlékezünk mindazokról, akik részt vettek ebben a harcban, akik életüket és vérüket adták a magyar szabadságért!

Az 1848-49-es polgári forradalom és szabadságharc

kezdeté ez a nap, amelynek célja a függetlenség kivívása és az alkotmányos berendezkedés megteremtése volt. 1848 első hónapjaiban Európa számos városában forradalmak törtek ki. Ez kedvező körülményeket teremtett ahhoz, hogy a magyarországi reformelképzelések törvényes úton megvalósuljanak.

A forradalmat indító március 15-e jelkép lett: a kivívott szabadság megőrzésének és az elvesztett szabadság visszaszerzésének szimbóluma. A magyarság 1860 óta nemzeti ünnepének tekinti ezt a napot, függetlenül attól, hogyan vélekedett erről a mindenkori államhatalom.

1848-ban ezen a napon nyomtatták a magyar sajtó első szabad termékeit, a Tizenkét pontot és a Nemzeti dalt.

A magyar nép hitt benne, hogy saját sorsát újra a kezébe veheti, és elkezdheti az ország építését.

A történelem azonban közbeszólt, a birodalmak összefogtak és a hatalmas osztrák és orosz nyomás megfojtotta azt a magyar népet, amely a Nyugat védőbástyájaként állott a tatár, a török idején, aki felvette a harcot a betolakodókkal és védte a kereszténységet még a félholddal szemben is. Kegyetlen idők jöttek. Magyarország gyászba borult, de hiába a megtorlás és a megfélemlítés, semmi nem tudta kiölni a magyar emberből azt, ami egyszer megtörtént.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

A szabadságharc hősei megértették, és azóta mi is tudjuk, hogy a haza ott van, ahol az emberek szeretik azt a helyet, ahol élnek és készek érte tenni, harcolni, az életük árán is. A haza az, ahová tartozunk, és ami hozzánk tartozik. Ahol az emberek nem vágnak világgá, vagy ha mégis, akkor tudják, hogy idővel majd biztosan visszatérnek. Ezért fontos, hogy közösen tegyünk érte, hogy emlékezzünk, és ami a legfontosabb: tiszteljük egymást!

Mert, könnyebb sikeresnek lenni egy sikeres településen, és könnyebb összefogással eredményeket elérni.

Ahogy pedig a 48-asok sikereket és változást tudtak elérni, úgy mi itt a jelenben és a jövőben is sikeresek lehetünk,

ha nem azokat a pontokat keressük, amelyekben különbözünk, hanem azokat, amelyekben egyetértünk.

Sikeresek lehetünk, ha tanulunk elődeinktől és nem az egyéni érdekeinket tekintjük elsődlegesnek, hanem a közös sikert, aminek érdekében hajlandóak vagyunk kompromisszumokat kötni.

Éppen ezért, 169 évvel a forradalmi események után – úgy gondolom – ma sem kívánhat többet a magyar nemzet és benne mi sárándiak sem, mint hogy „Legyen béke, szabadság és egyetértés!”

Ezzel a gondolattal köszöntöm Önöket nagy tisztelettel, 2017. tavaszán!

Békességet, hitet és szeretetet hozott Sáráandra az egyedi kiadású Szentírás

Egy különleges kiadású, a Reformáció 500., és a Tiszántúli Református Egyházkerület fennállásának 450. évfordulója alkalmából vándorútra indított Szentírás 2017. január 1-től december 31-ig bejárja a kerület valamennyi, összesen 414 gyülekezetét Záhonytól Szegedig. Január 19-én Mikepércsről, a vándorút előző állomásáról településünkre is megérkezett a díszkötéses Biblia. Az évfordulóra egy példányban készült szentírásból először az Újévi Istentiszteleten olvastak fel a debreceni Nagytemplomban.

Az egyedi megjelenésű Biblia méltó vállalkozás a reformáció jeles évfordulójára, az ige olvasása megtartó erő – mondta el a jelenteknek Czapp József, mikepércsi református lelkész, aki hozzátette, az ottani gyülekezet tagjai különleges alkalmként tekintettek arra a napra, amikor a könyvek könyve megérkezett hozzájuk.

Ezt követően Szászfalvi Imre községünk lelkipásztora mondta el ünnepi gondolatait a reformáció 500., valamint a Tiszántúli Református Egyházkerület fennállásának 450. évfordulója kapcsán.

– Felemelő pillanatnak tartom, hogy egy ilyen különleges évforduló kapcsán találkozhatunk. Nálunk egy éjszakát tölt a Biblia, a következő nap át fogjuk szállítani a

hajdúszováti Református Gyülekezethez – közölte.

A csaknem 4 kilogrammot nyomó, 1400 oldalas díszkötésű Bibliát szívesen fogadta a helyi református gyülekezet. Településünk polgármestere, Szántó József elmondta, a Szentírás békességet és hitet hozott Sáránd számára.

A Biblia kézről-kézre, gyülekezetről-gyülekezetre jár majd, vinni és fogadni kell, vigyázni és figyelni rá. Településünk református gyülekezte pedig – ha csak rövid ideig is – de így tett, hiszen a könyvek könyve csupán egy napot maradt Sárádon. A felolvasás 2017. december 31-én, a debreceni Református Nagytemplomban ér véget, majd a különleges Biblia a Református Kollégium Nagykönyvtárába kerül.

Elindult a közmunka program

1 kilométernyi új járda, közösségi tér is épül faházakkal idén

Szántó József polgármester

Ha őszinték akarunk lenni, szeretjük is, meg nem is. Várjuk is, meg nem is, minden évben a közfoglalkoztatási programot, ami átszövi a település mindennapjait.

De, valljuk be, szükség van rá.

Szükség van rá, hiszen – ha az elvégzett munkával sok esetben nem is áll arányban az anyagi elismerés –, mégis közel 100 fő számára jelent alapvető biztonságot a közmunkaprogram.

Küzdelem ez annak, aki dolgozik valamelyik programban, és annak a hivatali kollektívának is – higgyék el Kedves Sárándiak –, aki évről-évre összeállítja, új ötletekkel tölti meg a pályázati anyagot, benyújtja elbírálásra, majd pedig várja az eredményt.

Óriási felelősség ez a sokat kritizált program minden évben, az önkormányzat számára, hiszen tudjuk: alapvető szükség van a munkára, a munkalehetőségre.

Ha pedig, az állam segíti a munkanélküliek helyben történő foglalkoztatását, nekünk úgy vélem, az a kötelességünk, hogy értékes, értelmes és hosszú távon is megtérülő programokat indítsunk és valósítsunk meg.

Talán egyet értenek velem, ha azt mondom: eddig nincs okunk szégyenkezni. Tavaly, év végén beszámoltam Önöknek a 2016 évi eredményekről, s most, 2017-ben is lesznek új, és olyan fejlesztések a közfoglalkoztatás révén, ami maradandó értéket képvisel majd és egyedi ötlet.

Az idei program március 1-jén indult, és 2018. február 28-ig, egy éven át tart. Öt nagy program köré épül a munka. Ezek: **1. Start mezőgazdasági mintaprogram; 2. Belvízelvezetést célzó program; 3. Belterületi utak karbantartása; 4. Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás; 5. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás.** Ezen belül a mezőgazdasági területen 15, a belvízelvezető csoportban 11, a helyi sajátosságra épülő csoportban 35, a belterületi utak rendbetételére alakult csoportban 15, a hosszabb távú közfoglalkoztatásban részt vevő csoportban 15 fő, összesen: 94 fő kapott munkát, plusz 8 fő (2016-os programot tovább folytatók) és 3 fő kulturális, könyvtári közfoglalkoztatás keretében dolgozik az önkormányzatnál, intézményeinknél.

Sáránd, a több mint 100 fő foglalkoztatására 143 millió forint támogatást nyert, ami a közfoglalkoztatottak bér és járulékköltsége mellett olyan eszközbeszerzéseket is magában foglal, ami maradandó érték, és amivel ismét gyarapszik a község.

Ha részletesen szólunk az egyes programokról, és visszatekintünk az elmúlt 1-2 esztendőre, akkor megállapíthatjuk, hogy nem csak elindult, de sikeresen is működik valamennyi terület.

A mezőgazdasági programban a primőr zöldségek, szántóföldi növények, hagyma, zöldség, burgonya régebbi elemek, a bogyós gyümölcsök, a málna, pöszméte, a sza-

móca ültetvény pedig új, de sikeres próbálkozásunk. Az állattartás a megyében a sárándi közmunka programban a legsikeresebb. A sertés állomány itt a legnagyobb, több éve már, csak helyben előállított sertéshús kerül a konyhára. A struccok is szépen fejlődnek.

A belvízelvezető programban az árkok tisztítása, karbantartása a cél és a feladat – ahogy korábban – most, az idei évben is. Új árkok tervezettségét is fogjuk elvégezni és szerszámokat, anyagokat is beszerzünk a munkához.

A belterületi közutak és közterületek karbantartása is fontos feladata lesz az idei évnek. A kisebbek mellett, egy nagyobb beruházásra is sor kerülhet idén. A Bagosi utcán 1 km járdaszakasza épül. Itt nincs járda, a probléma több évtizede húzódik. Most egy 1,5 méter széles, 1 km hosszú járdát építünk. Nem volt egyszerű eljutni idáig. Mivel a terület nem önkormányzati tulajdonú, ezért nem lehetett pályázni járdaépítésre. Erre a helyzetre az önkormányzat jogilag megoldást keresett, a Belügyminisztérium pedig hozzájárulását adta, így nem csak az itt lakóknak, de a környező utcákban élőknek is megoldódik egy komoly és hosszú ideje ismert, szenvedett problémája.

A helyi sajátosságokra épülő programunkban idén 5 nagy terület tevékenykedik: **1. térkő gyártó csoport (szükség lesz a munkájukra, hiszen több helyen is tervezünk térkő burkolatot építeni); 2. építést előkészítő csoport; 3. építő és asztalos csoport (nekik is sok feladatuk lesz, faházakat, istállót készítenek többek között az idén); 4. kézműves-agyagos csoport; 5. kézműves-varró csoport (ezen a területen is komoly gépesítés történik, több speciális gépet vásárolunk számukra).**

Fentiek közül a legérdekesebb és egyedülálló országon is, hogy az Olimpia utcán a sportpálya melletti telken, – melyet megvásárolt a község –, egy közösségi teret hozunk létre. Faházakat húzunk fel hamarosan, továbbá elkezdjük a lótarast, istállót építünk és hagyományörző-közösség-erősítő céllal egy szép közösségi teret, lovas tanyát alakítunk ki Sárádon. A faházakat, az épületeket a helyi asztalos és építő csoport készíti el. A program keretében négy ló is érkezik a területre, lovas oktatást szeretne majd indítani az önkormányzat, ami a kormányzati elképzelésekkel is találkozhat, hiszen ez preferált terület.

Azt szeretnénk, ha a foglalkoztatás mellett – ami nagyon fontos –, minden évben lenne látványos, és maradandó jele a közfoglalkoztatásnak.

Ha építünk, azzal gyarapodunk.

Én, nagyon büszke vagyok erre. Minden méter járdára, minden kiöntött térkőre, minden szem gyümölcsre, mert ezt mi állítottuk elő. Benne van a verejtékes munka a betonkeverő mellett, a tűző napon végzett minden kapavágás, a hajnali szüret, a betakarítás, de benne van az író-

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás az 3. oldalról)

asztal mellett dolgozók sok-sok munkaórája, hogy olyan írásos anyagot tudjunk minden évben letenni asz asztalra, amit támogatásra méltónak tartanak. Ez ugyanis nem jár, meg kell érte dolgozni, küzdeni. A több mint 100 fős közfoglalkoztatotti gárdának, és nekünk is, a hivatalban.

Ezért újfent azt mondom: köszönöm.

Köszönöm mindenkinek, aki segíti ezt a folyamatot, ami

egyszer talán – ha apró lépések után is –, elérhet arra a pontra, amikor munkahelyeket teremt, és bizonyos területeken vagy mértékben öfenntartóvá válik.

Mi mindent elkövetünk ennek érdekében, mert számunkra, számomra csak papíron létezik a kifejezés, hogy közmunkás. Valójában mi munkatársak vagyunk.

Dolgozunk. Ki-ki, a maga helyén, a maga feladatán, de mindannyian Sárándért!

Hivatali hírek

Dr. Bálint Erika jegyző

2017. évi önkormányzati költségvetés

2017. február 15. nappal a Képviselő-testület az 1/2017.(II.15.) számú rendeletében fogadta el az önkormányzat 2017. évi költségvetését az alábbi főszámokkal.

„2. § A költségvetés bevételei és kiadásai

(1) A képviselő-testület az önkormányzat 2017. évi költségvetését:

475.353.637 Ft	Költségvetési bevétellel
475.353.637 Ft	Költségvetési kiadással
0 Ft	Költségvetési egyenleggel
19.213.805 Ft	- ebből működési többlettel
19.213.805 Ft	felhalmozási hiánnyal

állapítja meg.”

A rendelet teljes terjedelmében elérhető a Nemzeti Jogszabály Tár felületén, a Polgármesteri Hivatal faliújságán és a Községi Könyvtárban.

Fúrott kutak bejelentése

A 2016. évi decemberi újságban megjelent egy rövid tájékoztató a vízilétesítmények, köztük a helyi lakosokat leginkább érintő kerti kutak fennmaradásáról. Az újság mellékleteként kiküldött nyomtatványon be lehet nyújtani a kérelmet a Polgármesteri Hivatalban, Szabóné Borbély Emese ügyintézőnél.

Lakossági fórum új időpontja

Az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatának 26.§ (1) bekezdés alapján a közmeghallgatás időpontja február hónap volt. A (2) bekezdés előírta, hogy a lakossági fórumon a polgármester tájékoztatót ad a testület működéséről és az elmúlt év gazdálkodásáról. A zárszámadás időpontja viszont az Államháztartási törvény alapján a tárgyévét követő év április hónap, ezért a 2/2017.(II.15.) számú rendeletében a képviselő-testület a közmeghallgatás időpontját január 1. naptól a június 15. napig tartó időszakra határozta meg.

Tűzgyújtás a kertekben

A Földművelésügyi Minisztérium 2017. március 3. naptól tűzgyújtási tilalmat rendelt el az ország teljes területén lévő erdőkre és fásításokra, valamint az erdők és fásítások határától számított kétszáz méteren belüli területre.

A belterületen (kertekben) történő tűzgyújtásra továbbra is a 6/2015.(III.26.) számú önkormányzati rendelet szabályai vonatkoznak. A kerti hulladék égetése a szeptember 30. és november 30. közötti, valamint a március 1. és május 31. közötti időszakban hétköznap 16 és 19 óra illetve szombaton 12 és 16 óra között engedélyezett.

A fenti időintervallumon kívüli tűzgyújtásokat a Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság bírságolja.

Otthon melege program

Tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a Széchenyi 2020 keretében indított „Otthon Melege Program” magánszemélyek részére nyújt lehetőséget energetikai felújításhoz, háztartási gépek beszerzéséhez. A „Fűtési rendszer korszerűsítésének támogatása alprogramon” belül lakóépületek illetve egyedi fűtési rendszerrel rendelkező társasházi lakások energetikai felújítására igényelhető támogatás. A pályázat 2017. június 6. naptól nyújtható be az elektronikus felületen. A kiírással és a pályázat benyújtásával kapcsolatosan segítség kérhető a Polgármesteri Hivatal titkárságán.

Megújult a sárándi főzőkonyha, de további fejlesztés várható még idén

Jelentős felújítás történt a közelmúltban, a község főzőkonyhájában. A beruházás már régóta esedékes, hiszen nagyon elhasználódott állapotban volt a konyha, emellett a jogszabályok is megváltoztak, a közétkeztetési előírások sokkal szigorúbbak az előző évekhez képest.

Bár az önkormányzat folyamatosan igyekezett kijavítani a kisebb nagyobb hibákat, a régi épület jellegéből adódó problémákat ez már nem oldotta meg. Több ellenőrzés is történt a konyhán az elmúlt időszakban a különböző felügyeleti szervek által (NÉBIH, ÁNTSZ), mely számos épületgépészeti és a konyhaszerkezeti hibára derített fényt. A gépek, berendezések, eszközök, elavultak, nem felelnek meg a mai kor követelményeinek. A másik ok, – ami szintén indokolta az átalakítást – 2017. 01. 01.-től a sárándi főzőkonyha biztosítja a konyári gyermek, szociális és felnőtt étkeztetést is kiszállítással, 266 fő részére. Így az adagszám növekedés szintén indokoltá tette a fejlesztést. Ennek elengedhetetlen feltétele volt az egészséges táplálkozást támogató technológiai fejlesztésekhez szükséges nagykonyhai gépek, eszközök beszerzése, az élelmiszerhigiénéről szóló szabályzásnak valamint az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen kapcsolatba kerülő anyagok tárgyáról szóló szabályzásnak megfelelő készletek beszerzése (tálca, tányérok, poharak, edények, evőeszközök stb).

Az átalakítás során a konyha alapterülete kibővült a régi felvásárló épületével, itt egy hűtőkamra és egy fagyasztókamra lett kialakítva, ezzel megvalósult, az előírásoknak

megfelelő szakszerű tárolás és hűtés. A helyiség falait újra festették a padozat új járólapot kapott. A konyha különböző helyiségeit a jelenleg érvényben lévő szabványoknak és előírásoknak megfelelően alakította ki a kivitelező (nyersanyag-készlet, tiszta és mosatlan edények valamint hulladékszállítási útvonalak figyelembe vétele, előírás szerinti raktárak szociális blokkok és egyéb előkészítő helyiségek kialakítása). A dolgozók részére külön teakonyha lett kialakítva. Az öltöző helyiség alapterülete bővült, új szekrények lettek beépítve mely alkalmas a „fekete és fehér” ruha elkülönítésére, amelyet egyébként szintén szabályzat ír elő.

A zöldség előkészítő helyiség új csempét, festést kapott, valamint egy ipari méretű 3 medencés mosogató elhelyezése szintén követelmény volt a régi kismedencés mosogató helyett.

Itt lettek elhelyezve az előkészítést segítő gépek, berendezések is. Az élelmiszervezetői iroda a főbejárattal szemben lett kialakítva ezzel megkönnyítve a kapcsolattartást a térítési díj befizetések időszakában (régén csak hátulról a konyhát megkerülve lehetett bejutni az irodába, ez elég körülményes volt a szülőknek). A főzőtér alapterülete is megnőtt mivel a régi tálalópult falát lebontották, az új

(Folytatás a 6. oldalra)

(Folytatás az 5. oldalról)

átadó ablakot pedig néhány méterrel előrébb építették be. A fogyasztói edénmosogatót szintén külön helyiségben alakították ki, ez is előírás volt. Nem csak a konyha épülete szépült meg, hanem a konyhai eszközök berendezések is bővültek (melegentartók, szállításhoz szükséges különböző úrtartalmú ételhordók, thermoládák, merőkanalak, szűrők fakanalak... stb). Mivel lehetőség van az étel helyben történő elfogyasztására, az ehhez szükséges teríték is beszerzésre került.

A nyári szünetben további fejlesztés várható. Ekkor cserélik ki a nyílászárókat, új ablakok ajtók kerülnek beépítésre, a régi padozat is új burkolatot kap, valamint a tetőszerkezet is át lesz építve. Beszerzés alatt van még egy 10 tálcás kombi pároló-sütő berendezés ami lehetővé teszi az egészségesebb ételek elkészítését a mai kor követelményeinek megfelelően (kevesebb zsíros étel, valamint több vitamin és ásványi anyagtartalom marad meg az ételekben az ételkészítés során). Valamint, folyamatban van egy főzősziget kialakítása a főzőtér közepén elhelyezve, mely nagy szerepet kap a konyhatechnológiai folyamatok összehangolásában.

A munkálatok végeztével méltán büszkélkedhet majd Sáránd község lakossága, hiszen a beruházás igazi célja, hogy a korszerűsítéssel javuljon az ellátottaknak kínált ételek minősége. A főzőkonyha alapelve, hogy az itt előállított ételek finomak, ugyanakkor táplálóak és egészségesek is legyenek.

Három napos konferencia keretében emlékezett meg a szovjet kényszermunkatáborokba elhurcolt magyarokról Sáránd

D. Sári Andrea

A huszadik század tömegmértékű emberirtásainak témakörét még nem merítette ki az utókor és a történelmi emlékezet. A szovjet koncentrációs táborok gigantikus hálózata nincs jelen a kollektív emlékezetben. Pedig a szovjet rabszolgatáborok hálózatában úgy tartják, hogy mintegy 30 millió ember vesztette életét kínzó emberlenségek közepette. A méltatlanul keveset emlegetett témát tárta az érdeklődők elé településünk önkormányzata február 10-11-12-én a Községi Házban egy három napos konferencia keretében.

- A magyar kormány a 2016-2017. évet GULÁG emlékévvé nyilvánította. Ehhez kapcsolódva az Emberi Erőforrások Minisztériuma pályázatot hirdetett előadások, konferenciák szervezésére, melyen sikeresen szerepelt Sáránd Község is – méltatta az esemény jelentőségét a konferenciát megnyitó Pajna Zoltán, a Hajdú-Bihar megyei Közgyűlés elnöke, aki a rendezvény védnöke is volt egyben.

Szovjet fogságba kerülni a kor embere számára, nagyjából egyet jelentett azzal, hogy kikerülni a civilizáció egy szörnyű, ellenséges világába, amely tagadása volt mindannak, amit az európai ember addig ismert. A lágerélet körülményei kiszámíthatatlanok voltak – folytatta köszöntő beszédében Szántó József községünk polgármestere –, aki kiemelte: egy nemzet történelmében az elhallgatás és az elhallgattatás nem lehet példaadó. Ahogy nem lehet pél-

daadó az sem, ha megfeledekünk azokról, akik ennek a nemzetnek – a magyarnak – tagjai voltak. Mi emlékezni szeretnénk mindazokra, akik hadifogoly táborok, a GULÁG lágerek, vagy a málenkij robot ismert és ismeretlen helyszínein váltak rokkantakká, vagy veszítették el életüket, földi maradványaik jelöletlen helyen nyugszanak – mondta Polgármester Úr.

A három napos „Elnémított történelem” elnevezésű konferencián a jelen kor legnevesebb történészeit, kutatóit köszönthettük településünkön. Február 10-én elsőként Dr. Zinner Tibor, az ELTE Állam és Jogtudományi Kar – Magyar Állam és Jогtörténeti Tanszék tanára tárta az érdeklődők elé a téma jogi hátterét, aki több évtizede kutatja a GULÁG témakörét.

Az előadások sorát Dr. Murádin János folytatta, aki elmondta: a nyomor, az éhség és a kegyetlenség minden táborban jelen volt. A fogvatartottak számos lágérben teljesen ki voltak szolgáltatva az emberi gonoszság és a természet erőinek – mondta Murádin János, az Erdélyi Magyar Tudományegyetem Természettudományi és Művészeti Karának kancellárja, aki az erdélyi magyarok és németek elhurcolásáról beszélt részletesen.

A következőkben a GULÁG és GUPVI táborrendszerek történetét mutatta be a jelenlévőknek Szokolay Domokos történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottság tudományos kutatója, majd Vági Attila történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottság kutatási osztályvezetője tartotta meg előadását az egyházi személyek elhurcolásáról. Előadásában kitért Oloffsson Károly, Placid Atya életútjára is, aki idén, 2017. januárjában 101 évesen hunyt el.

A konferencia második napján Dr. Bognár Zalán, a Ma-

gyar Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa tartott elsőként előadást Gyűjtőtáborok Magyarországon címmel, majd Dr. Pallai László, a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének igazgatóhelyettese állt a pulpitus mögé, aki leginkább Közép-Kelet európai kérdéseket kutat, főként a XX. század időszakában. Többek között, erre is kitért beszédében.

A GULÁGOT megjárt nagyapja emlékirataiból ismeri a történelem ezen sötét korszakát Szauka Zsuzsa, aki a továbbiakban ezekből az iratokból olvasott fel részleteket a konferencia résztvevői számára. Ezt követően, a konferencia második napját, és az emlékezést a Fiala Énekesek Klubjának verses-zenés műsora tette még meghittebbé.

Az „Elnémított történelem” elnevezésű konferencia harmadik, egyben záró napja Református Istentisztelettel kezdődött, ahol Szászfalvi Imre református lelkész hirdette igét.

Ezen a napon körünkben köszönthettük Varga Miklós színész-énekest is, aki alkalomhoz illő emlékműsort adott a gyülekezetnek, minden érdeklődőnek.

A konferencia keretében a Gulágon raboskodó magyaroknak emléket állított községünk önkormányzata, melyet a Községi Ház falán helyeztek el és avattak fel a három napos rendezvénysorozat zárásaként a megjelentek.

A Gulágra hurcolt nyolcszáz ezer emberből kétszáz ezer sohasem tért haza, hogy elmondja szeretteinek, mi történt vele, akik pedig hazatértek, sokáig nem mertek beszélni. A modern kori rabszolgaság áldozatai, ha túl is élték a kényszermunkatáborban töltött éveket, az ott szerzett sebeik sohasem gyógyultak be.

„Elnémított történelem...” – Elhallgattatott magyarság

Gondolatok egy sárándi konferencia alkalmából

Dr. Pallai László történész – igazgatóhelyettes, Debreceni Egyetem Történelmi Intézet

2017. február 10-12. között Sáránd község egy többnapos konferenciának adott helyszínt, mely az 1944-45 fordulóján a Szovjetunióba jogtalanul elhurcolt áldozatoknak kívánt emléket állítani. A rendezvény célja azonban nem pusztán a tisztelgés volt a mártírok előtt, hanem a szervezők által kimondott markáns törekvésként fogalmazódott meg a több mint 70 éve történt szörnyűségek hiteles feltárása, a borzalmak kibeszélése és a fiatalabb generációk megismertetése múltunk ezen fájó és sokak számára ismeretlen elemével.

XX. századi történelmünk számos fontos eseménye évtizedeken át elhallgatottá és feledésre kárhoztatottá, félremagyarázottá vált. Sokáig nem lehetett beszélni a trianoni békediktátumról sem, arról, hogy miért is élnek a határon túl „magyarul is beszélő” emberek. Mindez egy torz nemzetudat kialakulásához vezetett. A felvidéki magyarok így váltak a hazai közbeszédben „csehszlovákokká”, az erdélyiek „románokká”, a délvidékiek „jugoszlávokká”, a kárpátaljaiak előbb „szovjetekké”, majd „oroszokká”, napjainkban pedig „ukránokká”. Az ötvenes évek szörnyűségei, a „padláslesöprések” rettenetei, 1956 hiteles története és benne Nagy Imre és Kádár János tényleges szerepe a suttogások és a félve kiejtett mondatok mögé bújt gondolatokká váltak. Generációk sora nem beszélhetett arról sem, hogy mi történt legalább 200 ezer emberrel 1944 őszétől 1945 tavaszáig Magyarországon, különösen a Tiszántúlon. Hova tűntek civil férfiak és nők, idősek és fiatalok, magyar és nem magyar nemzetiségűek, szinte gyerekkorúak is, pedig ők nem is voltak besorozott katonák. Miért nem jöttek haza? Hol nyugszanak? Ezek a kérdések évtizedeken át sem a politika világában, sem a közbeszédben, sem a családi beszélgetésekben nem merülhettek fel. Mert félni kellett!

XX. századukban generációk sora nőtt fel úgy, hogy valamitől, valakitől mindig félni kellett. Valamiről, vagy valakiről nem lehetett beszélni. Sem arról, hogy mi történt a

nőkkel, az elhurcolt javakkal a szovjet csapatok bejövetele után. Miért és hova vitték el emberek százazreit „egy kis munkára”, azaz „Málenkij robotra”, a Szovjetunió kényszer-munkatáborába, orosz intézménynevük rövidítésével a Gulágokra. Különösen nem lehetett beszélni a családon belüli szörnyűségekről a gyerekek előtt, nehogy egy óvatlan pillanatban mások előtt kifecseggék és ezzel felmérhetetlen veszélybe sodorják szüleiket. Jómagam is csak a rendszerváltás után tudtam meg, hogy apai nagyapám egyik testvérét Nyíregyházáról 1944 novemberében hurcolták el, mert vasutas volt. Pedig korai gyerek korom óta érdekelt a történelem. Ő már nem érkezett haza, csak a halálhíre, szerencsésebb visszatérők elbeszéléséből.

Alapvető emberi törekvés az igazság, annak kimondása utáni vágy. A hazugság, az elnémítás, a kibeszéletlenség a rendszerváltás előtti évtizedek társadalmat, lelket mérgező gyilkosává vált. Az áldozatokról, halottakról nem pusztán kegyeleti okok miatt kell megemlékezni. A megnyugvás, a vigasztalódás, a fájdalom elviselése, feldolgozása nem működik az igazság, a valóság megismerése nélkül. Megbocsátani, engesztelődni alapvető morális és lelki igény. Feledni azonban sosem szabad. A konferencia és a rendezvénysorozat egyik fontos célja ezen törekvések elérése volt. Egyszerre feltárni a múltat és az okok, az elszenvedett veszteségek ismeretében a megnyugvást is keresni. Kibeszéletlenség, valóságfeltárás nélkül a társadalom előbb lelkiileg, majd testileg is beteg lesz. A múlttal való őszinte és hiteles szembenézés nélkül csak hamisság és beteg lelki állapot marad.

Régiókat különösen súlyosan érintette az a tény, hogy a szovjet hadsereg a polgári lakosság százazreit vitte el erőszakkal kényszermunkatáborokba. Pedig nem voltak hadifoglyok. Ezzel a megszálló szovjet hadsereg számos írott nemzetközi jogi normát és szokásjogot is megsértett. Miért kellett ezek a rabok? A szovjetek részéről ez elsődleges magyarázat a munkaerőhiány pótlása volt. A Szovjetunió irtózatossá embervesztéseget szenvedett a második világháborúban. Legalább 26-27 millióra tehető ez a szám. Teljes pontossággal soha fel nem mérhető. Az elhunytak többsége természetesen férfi volt. Egy besorozott szovjet katona várható élettartama nagyon rövid volt. A pillanatnyi, váratlan gyors halál lehetősége és komoly valószínűsége jelentős mértékben rontotta a katonai morált, amit az általuk megszállt civil lakosságnak is el kellett szenvedni. Az általánossá váló erőszakoskodásokat ezen tény nélkül nem érthetjük meg. Munkaerő kellett pótlásukra és a Szovjetunió újjáépítésére. Európai része – egy kisebb kontinensnyi méretű országrész – csaknem teljesen elpusztult. Csaknem minden megsemmisült akkor, amikor a német csapatok kelet felé vonultak, a még magmaradtak pedig akkor, ami-

kor a németek kergették ki nyugat felé. A pusztítás mértékét mi magyarok is átélhettük, hiszen a második világháború alatt Magyarországon a nemzeti vagyon 40%-a megsemmisült. Megint mindent a nulláról kellett kezdeni. Európa szerencsésebb országai a veszteség ezen mértékét elkerülték. Gyakran emiatt sem értik meg ma Nyugaton – sem a politikusok, sem a közvélemény –, hogy mi és miért történt úgy nálunk a huszadik század második felében, ahogy történt.

A munkaerő pótlása azonban még nem elégséges magyarázat a Málénkij robotra való elhurcolásokra. Miért vitt el akkor nőket, időseket, gyerekeket és miért nem becsülték meg önmagában a munkaerőt? Miért éhezették és tartották őket olyan körülmények között, már a kiszállítások alatt is, hogy többségük nagyon hamar elpusztult? Több más oka is van a Gulágokra való kerülésnek. Etnikai tisztogatást kívántak végrehajtani, amikor elvitték a magyarországi és a közép-európai német, vagy németnek vélt civil lakosságot. A szovjet csapatok nem végeztek precíz etnikai vizsgálatokat. Akiknek németes hangzású nevük volt, vagy „er”-re végződött a családi nevük (pl. Schöner, Grúber), azok azonnal a vagonokban találhatták magukat. Az ettől való félelem vezetett oda, hogy nagyon sokan 1945 után megváltoztatták családi nevüket, úgymond magyarosították. Ugyanez a folyamat játszódott le a kárpátaljai magyarok esetében. Ott a magyaros hangzású családnév és a magyar származás felvállalása jelentette a deportálást. A szovjet csapatok a kommunista hatalomátvétel előkészítése érdekében bizonyos társadalmi és foglalkozási csoportoktól is meg kívántak szabadulni. Nemkívánatos elemnek számított az értelmiség, a közhivatalnokok, köztisztviselők. Köztük különösen sokat veszítettek személyi állományuk tekintetében a lelkészek, papok, tanárok. Akik hagyomá-

nyosan a magyarság „lelkiismeretén örködtek”, különösen veszélyesnek tűntek a készülő „baloldali fordulat” megalapozásában.

A konferencián azonban az is elhangzott, hogy az elhurcolt civileket gyakran egyszerű hadifogolyként tartották hivatalosan számon, elleplezve a szovjet katonai kudarcokat. Így lettek áldozatok olyan foglalkozást viselők, akik valamiféle egyenruhát viseltek és akár katonaként, tényleges hadifogolyként is fel lehetett őket tüntetni Sztálin előtt, akitől a szovjet katonai vezetők is joggal féltek. Vasutasok, villamosvezetők, kalauzok felülreprezentáltak az elhurcoltak között ha a foglalkozási összetételt nézzük. Arra is van példa, hogy a Gulágra való kerülésnek nincs semmilyen ésszerű magyarázata, csak a kiszámíthatatlan véletlenen múltott.

A rendezvénysorozat egyik fontos célja a múlt fiatalok általi megismerése és megértése. Az ember feledékeny természet. Vannak olyan dolgok, amit azonban nem szabad elfeledni. Közelmúltunk számos tragikus történése ne váljon könnyed „retro hangulatú” emlékeztető, mert az újabb hazugsághoz vezet.

Ez a sárándi konferencia remélhetően ezt a nemes célt is szolgálta.

A sárándi iskola hírei

Dézi András – igazgató

Versenyek

Iskolánk hagyományos házi versenyei közül a mesemondó versenyünket rendeztük meg novemberben, szervezői Borbélyné Arany Ildikó és Gyönyörű Erika tanárnők voltak.

A diákjaink eredményei:

I. kategória: 1. Rácz Lilien 2.a; 2. Borbély Attila 2.b; 3. Balogh Judit 1.o.

Különdíj: Lévai Kristóf Lajos 2.a

II. kategória: 1. Rézműves Tamás 3.o.; 2. Gara Viktória 4.o.; 3. Kovács Nóra 3.o.

III. kategória: 1. Kelemen Éva 5.o. és Kerékgyártó Zsolt 8.o.; 2. Szabó Péter 7.o.; 3. Farkas József 6.o.

A zsűri tagjai: Virágos Lajosné Kozák Anikó, Nagy Sándor Ernőné, Zöldné Bozsvai Anikó

December 14-én a népdaléneklési versenyünkön 14 egyéni versenyző és 15 csoport mérettette meg magát, a résztvevők száma 54 tanuló volt. A diákjaink eredményei:

Egyéni

1. kategória: 1-2.o – I. hely Lévai Kristóf Lajos 2.a; II.hely Rácz Lilien 2.a; III.hely Balogh Laura Mercedesz 2.a. Különdíj: Gábor Levente 2.b.

II.kategória: 3-4 o – I. hely Berényi Amina 4.o; II.hely Gyönyörű Bianka 3.o; III.hely Sóvágó Sándor 3.o. Különdíj: Béres Balázs 4.o.

III.kategória: felső tagozat – I. hely Berki Viktória 8.o. Különdíj: Bálintfy Péter 5.o.

Csoportos

1. kategória: 1-2.o – I. hely Balogh Judit- Gyarakai Sára-Papp Nikolett 1.o; II.hely Pallás Bence-Tógyi Kristóf-Sáreczki Bence 2.b; III.hely Fekete Dániel-Czakó Ramón 1.o; Különdíj: Farkas Gábor-Kerek Dániel-Mikácó Bence 1.o.

II.kategória: 3-4 o – I. hely Rádai Dominik-Rézműves Tamás 3.o; II.hely Gál Regina - Gyönyörű Bianka-Kovács Nóra 3.o.

III.kategória: felső tagozat – I. hely Berki Viktória-Szabó Fanni Mónika 8.o; Különdíj: Béres Barbara-Lukács Henriett 7.o.

A zsűri tagjai Virágos Lajosné Kozák Anikó, Karcza Gyuláné, Nagy Ernőné nyugalmazott pedagógusok, a verseny rendezői Dankóné Erdelics Gyöngyi és Szabó Nóra tanárnők voltak és ezúton is köszönjük Erdőháti Imrénének a jutalmak elkészítésében nyújtott segítséget, a mézesek díszítését.

Iskolánkat három 8. osztályos tanuló képviselte Debrecenben az EURO-INFO elnevezésű informatika versenyen 2016. december 7-én, a versenyen 13 csapat vett részt, csapatunk a II. helyezést érte el, a felkészítőjük Tóth Magdolna tanárnő volt.

2017. január 23-án szépkiejtési versenyt rendeztünk a magyar kultúra napja alkalmából, melyet 1989 óta ünnepeljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnusz kéziratát. A verseny rendezői Nagyné Dankó Anikó és Szilvássy Zoltánné tanárnők voltak.

Diákjaink eredményei:

2.B o. I.hely: Dezső Bálint, Gábor Levente, Lovász András Dániel, Pallás Bence Máté, Rézműves Virágy Orsolya; Különdíj: Sáreczki Bence.

3. o. I.hely: Bálintfy Ferenc, Gellért Zsolt; Különdíj: Gyöngyösi Rudolf, Gyönyörű Bianka, Kovács Nóra, Máté Balázs, Rádai Dominik, Rézműves Tamás.

4. o. I. hely: Baji Lőrinc, Gara Viktória, Kádár Réka.

5. o. I. hely: Kelemen Éva; Különdíj: Dávid Noémi, Gábor Attila.

6. o. I. hely: Baji Veronika, Szász Fanni, Tulipánt Panna.

7. o. I. hely: Milák Vanda, Pálóczi Réka, Szabó Eszter.

8. o. I. hely: Gábor Emese.

Az iskolaközösség ezúton is szeretné megköszönni a zsűritagok és igazságos döntését, a szervezők munkáját, a felkészítők tanítványaikba fektetett hitét és a versenyen részt vevő diákok lelkes felkészülését és versenyzését.

További események az iskolánk életében

Decemberben megérkezett a Mikulás, 13-án a 3. osztály Dankóné Erdelics Gyöngyi és Csucs Ivett tanítónénik betanítása mellett lucáztak, illetve 17-én korcsolyázni vit-

tük tanulóinkat, valamint minden sárándi diák egy karácsonyi csomagot kapott az önkormányzatnak köszönhetően.

2016. december 21-én délelőtt kézműves napot tartottunk, majd délután társszervezőként és műsorszámokkal részt vettünk az önkormányzat karácsonyi rendezvényén, betlehemes játékok is bemutatunk az ötödik osztály színvonalas előadásában, a felkészítőjük Nagyné Dankó Anikó osztályfőnök és Gyönyörű Zsigmond volt.

2017. január 10-én, kedden a Csokonai Színház felajánlásának köszönhetően 28 felső tagozatos tanuló nézhette meg az Időfutár című előadást, az utazás az iskola bizto-

sította, a programon való részvétel alapja a diákok iskolai munkája és magatartása volt és szintén januárban író-olvasó találkozót szerveztünk a könyvtárral közösen, a vendégünk Kalapos Éva író volt. Februárban a diákönkormányzatunk szervezésében megrendeztük az iskolai farsangot, amelyen sok színvonalas és igényes jelmezt és műsorszámot láthatott a résztvevő gyerek és szülő.

Kovács Andrea Mária tanárnő szervezésében megrendeztük az angol versíró versenyünket, amelynek különdíjasa Kovács Anna 7. osztályos tanuló lett

2017. március 11-én, szombaton 19 órától rendeztük meg iskolánk hagyományos jótékonysági XIX. Kossuth bálját, a báli bevételt az udvari játékaink bővítésére és tanterünk bútorzatának a korszerűsítésére szeretnénk felhasználni. Kérjük a kedves Olvasókat, hogy a tanulóink jutalmazásához és a nevelő-oktató munkánk színvonalának a megtartásához és emeléséhez járuljon hozzá azzal, hogy amennyiben rendelkezhet az adóbevallása során az adója 1 %-val, támogassa a sárándi iskola „Gyermekeinkért, Iskolánkért Alapítványát”, amelynek adószáma:

19123745-1-09

Köszönjük valamennyi szülőnek, pedagógusnak és partnereinknek az eddigi támogatásukat, hiszünk benne, hogy továbbra is támogatják diákjainkat, iskolánkat és céljaink elérését!

Az iskolánk életéről további információkat és eseményeinken készült fényképeket a www.sarand.sulinet.hu weboldalunkon vagy a <https://www.facebook.com/Kossuth.Sarand> közösségi oldalunkon olvashatnak és láthatnak.

Egy híján hús

Megtartotta hagyományos báli rendezvényét az általános iskola

A szokásoknak megfelelően a Kossuth Lajos Általános Iskola idén is ünnepi díszbe öltöztette a tornatermét, mely hagyományos helyszíne a népszerű Kossuth Bálnak. A XIX. alkalommal megrendezett jótékonysági rendezvényre több mint 250 bálózó látogatott el.

Dézi András intézményvezető kérdésünkre elmondta, a rendezvény előkészületeit már januárban elkezdtek. Az iskola pedagógusai és diákjai, valamint a szülők közösen díszítették fel a tornatermet és készítették el annak díszletét. Igazgató úr hozzátette, a bálon befolyt összeget, – mint minden évben – idén is az iskola fejlesztésére fordítják majd. 2017-ben egy terem bútorzatának felújítása, és az udvari játékok bővítése szerepel a tervek között. A tagintézményben jellegleg 206 diák oktatása zajlik. Igazgató úr elmondta: a szülők elégedettek az iskolával és a diákok is jól érzik magukat, remek kis közösségek alakultak ki.

Az iskolát az önkormányzat egész évben támogatja, függetlenül attól, hogy nem ők a fenntartók. Szántó József polgármester elmondta: éveken keresztül visszamenőleg is jelentős támogatást nyújtottak az intézménynek, a tavalyi évben pedig egy nagyszabású beruházás készült el, kézi-

labdapályát alakítottak ki pályázati forrásból, de a karbantartási, felújítási munkákat is a község önkormányzata végzi, és a működtetéssel kapcsolatos költségek enyhítésébe is kiveszik részüket – tudtuk meg Polgármester Úrtól.

A bál nyitásaként Dézi András igazgató úr megköszönte a pedagógusoknak, diákoknak és a szülőknek az előkészületek során elvégzett munkát és a támogatást Sáránd Község Önkormányzatának, Szántó József polgármester úrnak, Budai Andrásnak, Budai Andreának és Cseh Attilának, illetve Nagy Zoltánnak és családjának. Az idei Kossuth bálra is színvonalas táncos produkciókkal készültek az iskola diákjai. A bálózók megtekinthették a Silver Tánciskola mazzorett csoportját, a Vadvirág Néptáncsoport műsorát, a tanulók modern táncait és keringőjét is. A vacsora után pedig hajnalig tartó mulatság kezdődött.

A Gyurgyalag Gyerekház hírei

Balogh Zsuzsánna – intézményvezető

A Gyurgyalag Biztos Kezdet Gyerekházba 3 év alatti, óvodába még nem járó kisgyermekes családokat várunk minden munkanap 8-12 óra között. A szolgáltatást a szülő a gyermekével közösen veheti igénybe. A gyerekházban töltött idő alatt a szülőknek és gyermekeiknek olyan élményeket igyekszünk nyújtani, melynek köszönhetően a közös tanulás, a közös játék, tapasztalás élménye erősíti a szülő-gyermek kapcsolatot, stabilabbá teszi a kötődést, a szülőt megerősíti szülői kompetenciáiban, valamint nagymértékben elősegíti gyermeke fejlődését. Nagy figyelmet fordítunk a gyermekek beszédfejlesztésére is.

Mindezek érdekében mesét, mondókat olvasunk, énekelünk, zenét hallgatunk, kézműveskedünk és sokat játszunk. Minden nap tízórait biztosítunk. A terített asztalra gyakran kerül gyümölcs, zöldség, tejtermék. A szülők bevo-

násával, havi rendszerességgel ismerkedünk a gasztronómia új és régi receptjeivel, majd együtt fogyasztjuk el az elkészült ételeket.

Programjaink során figyelembe vesszük az aktuális évszakot, ünnepeket, népszokásokat. Minden rendszeresen gyerekházba járó kisgyerek születésnapját tortával ünnepeljük, névnapján könyvvel ajándékozunk meg.

A gyerekházunk berendezése, felszereltsége tökéletesen alkalmas a 0-3 éves korú gyermekek ellátásához, gondozásához, fejlesztéséhez. Játékok, fejlesztőeszközök, mesekönyvek, udvari játékeszközök állnak a gyermekek és szülők rendelkezésére. Tökéletesen felszerelt konyha, két mosógép és korszerű szárítógép várja a hozzánk érkezőket.

Munkánkat külső szakemberek segítik. Logopédus, fejlesztő pedagógus, szociálpedagógus, szenzomotoros terapeuta támogatja céljainkat. Minden szerda délelőtt vendégünk a védőnő. Szakmai kapcsolatban állunk a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és az óvoda munkatársaival.

A szolgáltatásaink, programjaink ingyenesek, nyitottak. Közösségi rendezvényeinkre nem csak a gyerekházba járó családokat várjuk!

Sárándi Községi Könyvtár és Művelődési Ház

Zöldné Bozsvai Anikó

A könyvtár és a művelődési ház 2015. június 18-ával vált közös intézménnyé. A könyvtár állománya közel 10000 db könyvből, 80 db DVD-ből, 50 db hangoskönyvből és 13 féle folyóiratból áll. Ezeket a beiratkozott olvasók három hétre kikölcsönözhetik, illetve helyben használatra bárki igénybe veheti őket.

A beszerzési feladatokat a Méliusz Juhász Péter Könyvtár látja el a KSZR rendszer keretében.

A könyvtár beiratkozott olvasóinak száma: 257 fő.

A fenntartó döntése alapján a könyvtári szolgáltatásokért fizetendő díj összege: 14 év alatt illetve 70 év felett: ingyenes; nyugdíjas és diákigazolvánnyal rendelkezők, mozgás- korlátozottak: 200Ft/év; aktív korúak: 500Ft/év.

Könyvtári szolgáltatások: Könyvtárhasználati bemutatók, foglalkozások; Helyben olvasás a könyvtár nyitvatartási idejében; Kölcsönzés; Hosszabbítás lehetősége; Előjegyzés; Könyvtárközi kölcsönzés; Tájékoztató más könyvtárak szolgáltatásairól, állományáról; A könyvtár állományát feltáró katalógus használata; Internet használat.

Tavalyi évben csatlakoztunk a Könyvtármozi mozgalomhoz, melynek keretében már több alkalommal történt vetítés óvodásoknak, kisiskolásoknak és nyugdíjasoknak.

Könyvtári rendezvényeket évente 2-3 alkalommal szintén a Méliusz Juhász Péter Könyvtár segítségével tudunk megvalósítani. Ilyenek voltak az Ákom-Bákom bábcsoport műsorai, Dr. Főzy István természettudós bemutatója, Zenetheátrum zenés előadása és több író-olvasó találkozó.

Jelentős a gyermekek száma a könyvtárban. Iskolai szinten is teljes nyitva tartás van, ami azt is szolgálja, hogy a gyerekek a szabadidejüket kultúraltan tölthessék el. Az olvasáson kívül rajzolhatnak, színezhettek, a bent lévő játékokkal játszhatnak, internetezhetnek.

Kismamák is szívesen látogatják a könyvtárat, hiszen amíg ők a könyvek között válogatnak, a gyermekeik a játékokkal elfoglalják magukat. Nyugdíjasok is rendszeresen járnak a könyvtárba, szívesen töltik el itt az idejüket újságok olvasgatásával, beszélgetéssel.

A jelenlegi nyitva tartás szerint két alkalommal van este 17:30-ig nyitva a könyvtár, a többi napokon 16:00-ig. 2016. június óta szombatonként is nyitva van a könyvtár 8-9 óráig.

A művelődési ház leginkább önkormányzati programoknak ad helyet: Iskolai ünnepek; Dalok szárnyán; Márton napi vígasságok; Sárándi Vásári Sokadalom; Adventi Vasárnapok; Karácsonyi ünnepség; Vállalkozók estje; Borkóstoló; Konferenciák.

Ezeken kívül a közmunkásoknak két kézműves csoportja dolgozik napi szinten az épületben. Gyerekeknek két szakkör működik rendszeresen a művelődési házban, a hímző és a szűrrátétes. Heti rendszerességgel négy egyesület tartja ott a próbáit, összejöveteleit.

Továbbá vásároknak, véradásnak és ruhaosztásnak adunk helyet.

Szűrrózsa, Szűrvirág Advent első vasárnapján...

Tavaly november 27-én kezdődött az advent, a karácsonyra való lelki felkészülés négy vasárnapot felölelő időszaka, s ezzel egy időben kezdetét vette a sárándi adventi rendezvénysorozat is. A program célja az volt, hogy az ünnepvárást a sárándiak számára közös élménnyé tegye, ezért minden vasárnap közös gyertyagyújtásra és színes programokra került sor településünk közösségi házában.

Az első adventi vasárnapon Szűrrózsa, Szűrvirág címmel nyílt tárlat Gyönyörűné Erdei Judit, illetve tanítványai egyedi készítésű szűrrátétes alkotásaiból. A szűrrátékészítő népi iparművész, a népművészet ifjú mestere csaknem 30 éve él Sárádon, és 20 éve űzi e különleges mesterséget. Mint mondja, Debrecenben a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ szakoktatóképzőjében ismerkedett meg a szűrrátéttel, mestere Ifj. Szidor Jánosné volt, akinek szakmai tudása és embersége példát adott számára. – Kaptunk néhány mintát, amiből még aznap este a magam elképzelése szerint készítettem egy hátzszakot. Boldogan vittem neki megmutatni a kézműves táborba, és rendkívül meglepődött azon, hogy abból a néhány mintából különösebb tudás nélkül mit alkottam. Kiváló pedagógus volt, és úgy gondolom, hogy fontos lenne a mai fiatalságot is ilyen szelvényben tanítani – nyilatkozott Gyönyörűné Erdei Judit.

A helyi általános iskola 1997-2007-ig művészeti iskolaként működött, ahol több, mint tíz évig tanított szűrrátétet, valamint az előképzőben kézművességet, ahol több mesterség alapjaival is megismertette a gyerekeket. Később a művészeti iskolából kinövő tanulókkal közösen hozta létre a Sárándi Szűrrátétes Csoportot. Számos pályázaton, megmérettetésen vett részt az eltelt évek során. Többek között 2011-ben, viselet kategóriában a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának díját nyerte el a bihari szűrrátékészítésért. 2009-ben, a Hajdú-Bihar Megyei Termék Társaság „Hajdú-Bihar Megyei Kitüntetett Minőségi Termék” címét és védjegyét adományozta a lakástextiljeire. 2010-ben a XV. Élő Népművészet Országos Népművészeti Kiállí-

táson Ezüst oklevelet kapott, 2013-ban alkotásai elnyerték a Hortobágyi Nemzeti Parki Védjegy viselésének jogát.

A tárlalon szereplő különleges díszítéssel ellátott zakók készítésénél segítségükre volt Kormányos Lászlóné viseletvarró népi iparművész, aki méretvétel után elkészíti a ruhadarabok szabásmintáját, ezt követően megtervezik hová kerüljön a motívum, majd elkészítik a zakókat, kabátokat.

Gyönyörűné Erdei Judit elmondta, célja, hogy minél több fiatalal ismertesse és szerettesse meg ezt a különleges, régi kézműves mesterséget, s tanítványai közül minél többen lennének, akik folytatják és később ők is továbbadják ezt a tudást.

S, nem csak a kiállítás anyagában gyönyörködhetnek, hanem kézműves foglalkozások keretében valódi különleges karácsonyi díszeket is készíthettek az érdeklődők.

A negyedik gyertyaláng...

A hit, a remény és az öröm után meggyulladt a 4. szeretet jelképező gyertyaláng is az sárándi adventi koszorún. A helyiek szívébe is elérkezett a szeretet, mellyel advent IV. vasárnapján fogadták a Sárándi Református Gyülekezet ünnepi énekeit a Közösségi Házban.

A karácsonyváró rendezvényen Szászfalvi Imre református lelkész ünnepi gondolataival segítette a jelenlévőknek emlékezni Jézus Krisztus születésére.

– A karácsonyt megelőző várakozás az eljövételben éri el jutalmát. Adventkor a keresztények nemcsak a Jézus születése előtti várakozásról emlékeznek meg. Várják ugyanis az Úr eljövételét a saját életükben is: hogy keresztény életvitelükkel minél közelebb kerüljenek Istenhez, Jézus tanításához – köszöntötte a jelenlévőket nagytiszteletű úr, majd hozzátette: *kiváltságnak tartom, hogy itt lehetek ma este. Hiszem, hogy Isten közel lesz hozzánk akkor, ha egymáshoz közel visszük a születés ünnepét.* (Folyt. a 12. old.)

(Folytatás a 11. oldalról)

Szívemből kívánom, hogy Isten közelsége legyen mindannyiunk családjában, szeretteink körében. Lehet, hogy nem lesz olyan gazdag, nem lesz arannyal és ezüsttel hímzett a karácsonyunk, de szeretetteljes lesz. Szelídséggel áldottabb lesz, és lelkünk Isten közelébe ér. Szívemből kívánom, hogy Sáránd közössége Krisztus közelségében maradjon – közölte, majd meggyújtotta a negyedik, egyben utolsó gyertyát az adventi koszorún.

Ezalatt a nagyteremben szorgos kezek díszítették az előre elkészített mézeskalácsokat. Az ilyenkor elengedhe-

tetlen házikó, angyalka, vagy szívecske alakú mézes sütemények édes cukormázat kaptak. Egykor a mézeskalács számított az igazi vásárfiának, gyakorlatilag a mézeskalács volt a gyerekek számára az egyedüli édesség. Az elkészült kreatív és ötletes süteményeket az adventi hétvégét követő karácsonyi rendezvényen fogyasztották és ajándékozták el a résztvevők.

Az utolsó adventi hétvégét a Református Gyülekezet ünnepi énekei tették meghittebbé, hogy ne csak az adventi koszorún égjen valamennyi gyertya, hanem az emberek szívébe is melegség, szeretet költözzön.

Falukarácsony

A Sárándi Férfidalárda műsora nyitotta a Falukarácsonyt December 21-én. Ezen a napon ünnepelni gyűltek össze a helyiek Községi Házunk színháztermében. A vasárnapi program, a falukarácsony célja az volt, hogy a község életébe ünnepi hangulatot csempésszen.

Az év egyik legszebb ünnepén elsőként Szászfalvi Imre református lelkész mondta el ünnepi gondolatait, melyben hangsúlyozta, az ember érzi, hogy karácsonykor más levegőt szív. Lélekemelőt, örömtelit.

Év végén előre tekintünk, ugyanakkor összegezzük az idei történéseket. Így tett Szántó József, településünk polgármestere is, aki köszöntötte az ünnep alkalmából összegyűlt közönséget, s beszédében értékelte a 2016-os esztendőt. – Kedves sárándiak! December 21-ét írunk, csupán három nap választ el bennünket a karácsonytól, hiszen már a negyedik gyertya is meggyulladt az adventi koszorún. Polgármesterként igyekeztem Önöknek az egész év során mindig és minden felületen elmondani azt, ami a településsel és velünk történt. Így most, amikor az év végén, 2016-ban utoljára szólok Önökhöz, nem is szeretnék sokkal többet mondani, mint, hogy köszönöm. Köszönöm az egész éves támogatást, valamint azt, hogy mindig érezhette ez a közösség az Önök figyelmét és szeretetét. Hogy 2016-ban is tudtunk együtt gondolkozni, dolgozni és örülni. Örülni annak, hogy gyarapodott Sáránd, új létesítményeket avattunk, régieket újíttottunk fel. Sikeres közfoglalkoztatási programot tudhatunk magunk mögött. Ugyanakkor ez az év az ültetés éve volt. Sok-sok apró magot szór-

tunk el, ami ha termőre fordul és beérik a pályázataink eredménye, (melyre jó esélyünk van) akkor az elkövetkező időben is töretlen marad településünk fejlődése. Az idei évbe fektetett energiáink látványos részei csak a következő esztendőkből jönnek majd. Szeretném ha tudnák, hogy erre a közös munkára és munkatársaimra is büszke vagyok, ahogy büszke vagyok a színvonalas programjainkra, rendezvényeinkre, civil szervezeteinkre és intézményeinkre is. Kérem Önöket, hogy 2017-ben is keressenek, az ajtóm mindenki előtt nyitva áll, mert szolgálatra szegődtem. Arra, hogy minden körülmények között Sáránd és az Önök érdekeit képviseljem. Hogy egy olyan településen élhesünk, melyre büszkék vagyunk. Amely otthonos, fejlődő és tiszteli minden polgárát. – Hangsúlyozta polgármester úr.

A rendezvényre kicsit és nagyok összegyűltek, hogy meghitt hangulatban tekintsék meg az ünnepi műsort, melyben iskolások és óvodások, helyi civil szervezetek, és klubok egyaránt szerepeltek. Ezt követően az 5. osztály sárándi betlehemese repítette vissza egy valódi, békés, karácsonyi hangulatba az ünneplő közönséget. A műsor végére elkészültek az intézmények és civil szervezetek, karácsonyi ételekkel és italokkal kínálták a több száz fős vendégsereget a Községi Ház udvarán.

„Disznótornak, lakodalomnak télen van az ideje.”

Hagyományos Disznótor és XI. Borkóstoló Sárándon

Régi emlékeket idézve, hagyományosan, szalmával perzselte községünk apraja-nagyja a csaknem 200 kilós hízót február 4-én kora reggel. A településen már megszokottnak számító Hagyományos Disznótornak ezúttal az általános iskola adott otthont, a sertést hagyományos eszközökkel, szokásokkal dolgozták fel. A reggeliként feltálat hagymás vér pedig, sok embert és érdeklődőt csábított az intézménybe.

„Disznótornak, lakodalomnak télen van az ideje”. A tréfás debreceni mondás szerint azért, mert ilyenkor „nem romlik el a hús és nem savanyodik meg a menyasszony sem”. A disznóölés, s az utána következő disznótor a téli hónapok jelentős és várt eseménye Sárándon is – mondta el Szántó József, településünk polgármestere.

Dézi Andrástól, a Kossuth Lajos Általános Iskola megbízott igazgatójától megtudtuk: a programot azért az oktatási intézményben valósították meg, hogy a hagyományos disznótor mozzanatait megismertessék a fiatal generációval is, illetve felkeltsék a diákok érdeklődését a népi hagyományok ápolására és továbbadására.

A hentes, Fikó Attila késével rutinosan vágta darabjaira a hatalmas disznót, miközben a körülötte serénykedő csapat a hagyományos ételek elkészítésében segédkezett, a disznó majd minden részét felhasználva. A hízó hagyományos feldolgozása pedig a gyerekeket is érdekelte, volt olyan vállalkozó szellemű diák is, aki tevékenyen kivette a részét a munkálatokból. Aki viszont a kezűgyességét sze-

rette volna próbára tenni, az a hagyományos disznótorhoz kapcsolódva ötletes lufimalacot, vagy éppen egy barlangjából kibújó medvét is készíthetett.

A finom, étvágygerjesztő sülték illata hamar belengte a teret, felelevenítve a régi, falusi, hagyományos disznóvágás ünneppel felérő hangulatát. A reggeli hagymás vér után sem maradtak éhesen a vendégek, az ebéd ugyanis orjaleves és toroskáposzta volt, no, meg a frissen sült hurka és kolbász, amiből kóstolót is lehetett hazavinni. Ám nem csupán a finom étkek, hanem az ízletes borok is előkerültek ezen a napon, hiszen most zajlott a XI. Borverseny a Községi Házban. Csaknem 25 helyi készítésű bor érkezett a versenyre, melyeket szigorú szakmai zsűri értékelt.

– A 946281-es magyar szabvány szerint bírálunk, amely a bor zsűrizésének alapja. Négy fő tulajdonságot vizsgálunk, a színt, tisztaságot, illatot és az ízt, zamatot. Az első két tulajdonságra maximum 2 pont adható, az illatra 4, valamint a legfontosabb tulajdonsággal, az ízzel pedig maximum 12 pontot lehet elérni. Ezeknek a tulajdonságoknak a kialakulása évről-évre is nagymértékben függ, ezt jelenleg is tapasztaljuk, ugyanis a tavalyi esős időjárás nagymértékben hozzájárult az eredmények kialakulásához – mondta el lapunknak a rendezvényen Dr. Tóth Szilárd, a zsűri elnöke.

(Folytatás a 16. oldalra)

(Folytatás a 15. oldalról)

A 11. alkalommal megrendezett borveseny szervezője minden évben Szabó Antal, aki érdekességként elmondta, – amit sokan tudnak még szerencsére a településen –, hogy Sáránd az alföldi homoknyúlványok utolsó dombjain fekszik, itt régebben 60-80 hektár szőlő volt, ma már sajnos csak helye van a szőlőskerteknek. Kevesen foglalkoznak borászattal, de ők szívvel-lélekkel készítik a finomabbnál finomabb nedűket. A versenyre testvértelepülésünk, Értarcsa község – ahogy eddig minden évben – idén is ellátogatott. A település polgármestere, Bordás Károly örömet fejtet ki a felett, hogy mintegy 10 éve kiváló kapcsolatot ápolnak községünkkel. A versenyre természetesen ők is elhozták finom boraikat.

Február 4-e tehát kis falunk valódi gasztronómiai mennyország volt az ízek kedvelőinek. Egy régmúltat idéző hagyományos disznótor, a legfinomabb falatokkal, a tájegység legízletesebb boraival kísérve.

Közöttünk éltek

Kedves Olvasók! A tavalyi évben indított portré sorozatunkban, ma idősebb Szegedi Lajosra emlékezünk, aki sajnos már nincs közöttünk. Alakját, páratlan emberi tartását, értékeit azonban nem felejtjük el, mi sárándiak.

A Lajos bácsira való emlékezésben fia, ifj. Szegedi Lajos volt segítségünkre. Köszönet érte!

Olvassák szeretettel, ezeket a szívet melengető sorokat, egy egyszerű ember, nagyszerű életútjáról!

“Igazán az hal meg, akit elfelejtenek. Akit nem, az örökké él.”

Az én apukám egy felejthetetlen ember volt. De nem csak számomra, ugyanis ha megkérdeznék a településen, hogy ki volt Szegedi Lajos, akkor azt hiszem, nagyon sokan azt mondanák, hogy egy hirtelen ember volt, akit borasztó hamar haragra lehetett gerjeszteni, de ugyan olyan könnyen meg is szelídült, nem tudott semmire nemet

mondani. Ha segíteni kellett, erejéhez mérten mindent megtett, legyen az általános iskola, egyház, vagy az önkormányzat – így emlékszik csaknem 5 éve elhunyt édesapjára Szegedi Lajos.

Egy férj, egy édesapa, aki hosszú éveig szolgálta a közjót településünkön, s aki tisztességesen dolgozott, hűségben és szeretetben élt családjával, s életét adta az otthon melegeért. Távozásának 5. évfordulója alkalmából kerestük meg fiát, hogy emlékezzen egy felejthetetlen emberre, az édesapjára.

Id. Szegedi Lajos 1928. augusztus 26-án született. Igen keveset beszélt a gyerekkoráról, ám ami biztos, hogy teljesen árván nőtt fel, kilátástalan élethelyzettel.

– Abban az időben mindenki úgy élt, ahogyan tudott. Én ezt már szájhagyomány útján hallottam, hogy bizony az is nehézséget okozott, mit vegyen fel a templomba. Szeretett volna egy fehér bő ujjú inget, amit abban az időben komoly anyagi ráfordítással lehetett megszerezni. Egy hölgygel találkoztam néhány éve, és ő mondta, hogy tudom-e, hogy Papának én varrtam meg az inget?

Nem tudtam, de áldja meg az Isten érte.

Rendkívül mostoha körülmények között nőtt fel, és ismerte meg édesanyját, Szegediné Sarkadi Erzsébetet, akivel 1953. decemberében házasságra lépett.

Ebből a házasságból születtem én, Szegedi Lajos 1955. november 11-én. Majd öt évvel később öcsém, Szegedi Ernő, aki azóta már sajnos elhalálozott – meséli Ifj. Szegedi Lajos, majd hozzáteszi – szüleik elsődleges célja ekkor, a békét és biztonságot adó hajlék felépítése volt.

– 1962-ben a családi ház alapkövét Bodrogkeresztúrról hozták, ami akkor még téglából volt, és a terméskő egy hihetetlen korszerű építőanyagának bizonyult. Akkor kezdett bele ebbe az iszonyatosan nagy munkába. Soha, semmi- ben nem szenvedtünk hiányt. Szerettem volna elmenni úttörőtáborba, tisztán emlékszem, 260 Ft-ba került a 10 nap. Ugyanakkor 260 Ft volt a ház építésére felvett hitel törlesztőrészelete is.

Elment vagont rakni, és megszerezte nekem a pénzt. Ez egy olyan gesztus, amit még élek soha nem felejték el. Életem legszebb tábora volt. Nagyon büszke vagyok, voltam és leszek is rájuk mindig, mert csodálatos gyermekkort biztosítottak nekem – teszi hozzá.

Ifjabb Szegedi Lajos elmondása szerint, Édesapja nem volt tanult ember. Kezdetben a Magyar Gördülőcsapágy Műveknél dolgozott, majd a MÁV-hoz került a pályafenntartáshoz. Ott dolgozott nyugdíjazásáig, a vasút volt a mindene. A család és a hivatás mellett azonban mindig szánt időt a társaságra is. Csodálatos emberek vették körül. Így ismerkedett meg későbbi példaképével, Dankó Gáborral és Dankó Imrével, aki Sáránd első díszpolgára volt, a Népművészet Mestere, a Hortobágy Örökös Pásztora.

– Egy hullámhosszon voltak, nagyon szerettek együtt lenni. Fontos lenne ma is követnünk az átörökítés hagyományát. Nem a múlt feltámasztásának céljából, hanem, hogy a múltból áthozva a mába megőrizzük a jövő számára azt, ami mint évezredek tapasztalat segíthet a természet- hez és embertársakhoz való mélyebb, természetesebb, igazabb viszony kialakításában, a teljesebb élet megteremtésében. Az, hogy a magyar népzene ma is él, annak köszönhető, hogy annyira más, mint Európa népéinek zenéje. Éppen ezért kell megőriznünk ezt a csodás kincset, mely ránk, magyar emberekre jellemző. A közös éneklés, a szívből jövő nótázás összekovácsolja az embereket. Talán így vélekedhetett Id. Szegedi Lajos is, aki nem tudta elképzelni az életét magyar nóta nélkül.

– Fiatal férfi korában dalárdába járt, nagyon szeretett mulatni. Tavaly, 2016-ban adta ki lemezét a Sárándi Férfidalárda, s nagyon jól esett, hogy gondoltak az édesapámra, hiszen a hátulján meg van említve, hogy Szendrei Sándor és Szegedi Lajos emlékére adták ki. Köszönet érte. A magyar nóta mellett ugyanakkor az állatokat is szerette édesapám. A Hortobágyi Nemzeti Park legelőin gyakran legeltette a birkákat. Ám ő egy saját lovat szeretett volna. Megadott neki, hogy meg tudjon venni egyet, szekerektől. Innentől kezdve nem volt olyan rendezvény, hogy a Papa el ne ment volna Sárgával, így hívták a lovat.

Apám főzni is szeretett, legfőképp slambucot, amit 32-szer kellett megforgatni a bográcsban. Ő így is tette. Mai napig emlékszem az ízére – mondja.

Lajos bácsi, – vagy ahogy Fia hívja Papa – mindent a családért tett. Életéből legfontosabbnak talán azt tartja, hogy tenni akarása, életereje és a hagyományok iránti szeretete mennyire előrevitte és kiemelte őt az átlagos emberek közül. Tette mindezt mindenféle szülői támogatás nélkül kétkezi, becsületes munkával.

– Igazán az hal meg, akit elfelejtenek. Akit nem, az örök- ké él. Nagyon büszke vagyok rá, büszke vagyok a barátaira is. Elmentek ezek az emberek, akik azt kell mondjam, pótolhatatlanok. Nem úgy volt, hogy elmegyünk a nagymamához, nagypapához, dédszülőkhöz. Nem megyünk sehova. Nincs hová, nincs kitől segítséget kérni. Keresztapám Faragó Sándor, és keresztanyám Lovász Irma és annak szülei rettenetesen sokat segítettek neki – meséli.

– 2012. május 2-án, 5 hónappal Sárga távozását követően a Papa elhunyt. Én abban bíztam, hogy ez az idő sosem jön el. Amikor beteg lett, ő akkor is dolgozott. A halálos ágyán is azt kérdezte, hogy el van-e már vetve a tengeri itt a Farkasordítón.

Fia elmondása szerint Id. Szegedi Lajos egyházához soha nem volt hűtlen. Szászfalvi Imre református lelkész – akire mindig is felnézett – temette el a sárándi Református Templomból. S, hogy ez a szorgalmas, fáradhatatlan, tettekre kész, a közjó szolgálatában álló ember mit üzent az utókornak?

– Talán csak azt, hogy ápolják a hagyományokat. Ezt senki nem tudja ma úgy csinálni, mint ahogy akkor azt Ők csinálták. Talán majd az utókor eldönti, hogy milyen ember is volt ő. De, bizony, érezzük a hiányát – mondja ifj. Szegedi Lajos, aki édesapja évtizedek alatt összegyűjtött ereklyéit – többek között karikás ostorát és bicskatartóját – egy külön szobában tárolja, így őrizve édesapja emlékét.

Borverseny eredménye

Szabó Antal képviselő

2017. február 4-én került megrendezésre XI-ik alkalommal a sárándi borverseny, melyen 9 fehérbort és 16 vörösbort szűriztek. A nyertesek:

- vörösbor kategóriában:

1. helyezett: Balogh Lajos
  2. helyezett: Nyilas János
  3. helyezett: Havrilla György
- Különdíjas: Gyöngyösi József

- fehérbor kategóriában:

1. Berencsi Lajos
  2. Nagy Zoltán
  3. Zákány Lajos
- Különdíjas: Tóth Lajos

A borverseny jó hangulatban, közös énekléssel, nótázással zárult.

Ezüst Évek Nyugdíjas Klub

Bugya Ferencné – klubvezető

Beszámolóinkat a klub életéről múlt év novemberében hagytuk abba. A Kopogtató előző számában utaltunk rá, hogy a Nyugdíjas Szövetség felkérésére a debreceni Nyugdíjas Kluboknak mintegy másfél órás műsort adunk. Nagyon-nagyon nagy sikert arattunk műsorunkkal, melyben volt szólóénekes gitárkíséréssel, szólóénekesek nótacsokrokkal a klub kórusa nótákkal, katonadalokkal, operettkel, táncdalokkal szórakoztatták a nagy létszámú, lelkes

közönséget. Székely mesével, verssel, és tánccal is kedveskedtünk meghívóinknak.

December hónapban a falu adventi koszorúján a harmadik gyertyát mi gyújtottuk meg és természetesen adventi énekeket énekelünk.

A falu karácsonyi ünnepein karácsonyi dalokat adunk elő, melyek közül egyet az iskolásokkal közösen.

Minden év elején új műsorokat tanulunk be, így volt ez most is, hiszen az előrejelzések szerint nagyon sok esemény és fellépés vár ránk.

Indulásként február 25-én megrendeztük a szokásos farsangi bálunkat. Nagy örömünkre szolgált, hogy szép számmal jöttek el a Sárándiak, és mulattak velünk hajnal 2 óráig! A klub tagjai vacsora előtt kis műsorral kedveskedtek a vendégeknek. A vacsorát a klubtagok készítették (párizsi és rántott szelet, vegyes köret, savanyúság). Reméljük mindenki jól érezte magát.

Idei első fellépésünkre március 25-én Pocsajban kerül sor, majd Esztár, Mikepércs, Hajdúszoboszló és a KI MIT TUD következnek.

Ezekről bővebben a Kopogtató következő számában olvashatnak!

Rég volt, hogy volt...?

Elmondta: Makai Sándor. Lejegyezte: Kálmánné Szabó Katalin

Ebben a számban egy olyan ember visszaemlékezéseit vetjük papírra, aki a falu történetéből egy hozzánk közelebb eső korszakról mesél. Olyan eseményekről szól, amire a köztünk élő középkorúak is emlékezhetnek, olyan nevekre bukkanunk, akik személyes ismerőseink, barátaink. Reméljük sok olyan sárándi van, aki felismeri magát valamelyik fotón és szívesen emlékezik vissza fiatalságára!

Valamelyik nap számoltam össze, hányféle dolgot is csináltam én itt a faluban. Ötig jutottam. Ebből két terület az, amelyikről szeretnék most mesélni.

A sárándi önkéntes tűzoltó csapat még Holló József tiszteletes úr idején alakult. Én 1962-től voltam tagja, 1970-től 1995-ig, a csapat megszűnéséig pedig parancsnoka. A posztot Kis Ernő bácsitól vettem át. Helyetteseim Dávid Karcsi és Lovász Zsiga voltak. Egy ideig Kovács Imre is parancsnok volt. Öt rajt tudtunk kiállítani a versenyeken: férfi és női raj, ifjúsági fiú és iskolai fiú és lány rajt. Ezeknek egyegy felnőtt önkéntes tűzoltó parancsnoka volt.

A toborzást mindig az iskolában kezdtük, hiszen aki itt megszerette ezt a foglalkozást, az később, felnőtt korban is szívesen dolgozott önkéntes tűzoltóként. Nem kellett sokat rimánkodni a gyerekeknek, örömmel jöttek, hiszen érdekes elfoglaltság volt, kaptak egyenruhát is, amit az országos szervezet fizetett, de nekünk kellett megvarratni méretre. Boldogok voltak, mikor Deák Andor, a Hunyadi utcán lakó egyes szabó varrta nekik a ruhát.

Minden évben májusban rendezték a versenyeket. Ilyenkor a verseny előtt 3 héten keresztül minden nap gyakorlatoztunk, legtöbbször az utcán, a tűzoltó szertár közelében először kézi, majd motoros gépekkel. Mindenki nagyon lelkes volt, a gyerekek különösen, mert tudták, hogy a gyakorlatozás után mehetnek a presszóba, ahol mindig várta őket valami meglepetés: üdítő, sütemény vagy fagyalt. Többször lettünk I. helyezettek a járási versenyeken.

A húsvéti bál mindig a tűzoltóké volt. A zártkörű, úgynevezett „tűzoltó vacsorát” hajnalig tartó táncmulatság zárta, ahol a tagokon és családjaikon kívül csak meghívott vendégek lehettek. A talpalávalót cigányzene szolgáltatta. Ezeken a mulatságokon soha semmilyen probléma nem volt, mert a rendezők úgy kézben tartották a dolgokat, hogy ezzel még a rendőrség elismerését is kivívták. De nemcsak itt mutatkozott meg a fegyelem. Az igazi próba

mindig a valódi tűzoltás volt, amire a tűzoltó csapat fennállása alatt többször is sor került. Tűz esetén engem mint parancsnokot, vagy a rajparancsnokokat értesítették. A szertár falán volt egy ablakos szekrény, amiben a szertár kulcsát tartották és aki előbb odaért, feltörte a szekrényt, hogy minél hamarabb tudjanak hozzájutni a tűzoltáshoz szükséges eszközökhöz. Soha nem történt olyan, hogy bárki is ok nélkül, illetéktelenül feltörje ezt a kis szekrényt.

Ezzel egyidőben félreverték a harangot és a toronyból, abból az ablakból, amelyik irányban volt a tűz, kidugtak egy kék színű lepedőt, hogy az ideérkező tűzoltók tudják, a falu melyik részén keressék a tüzet.

Nyáron, aratás idején tűzrendészeti ügyelet volt egy kijelölt portán, ahol felváltva minden szekeres gazdának 24 órás ügyeletet kellett vállalni lóval, szekérrel, hogy riasztás esetén rögtön tudják szállítani a „kapitányvizet” a tűz helyszínére (kapitányvíz: minden udvaron 200 literes vízzel teli hordónak kellett állni)

Mondanék néhány nevet, akik a leghosszabb ideig voltak tagjai a tűzoltó csapatnak: Rácz Sanyi bácsi, Veres Jani bácsi, Lovász Zsiga haláláig, Tóth Imre, Dávid Karcsi, Lovász Sanyi, Végh Jóska, ifj. Lovász Zsiga.

A másik szívügyem a mozi volt, ami a mai kultúrház helyén működött. 190 ember fért be. A fűtést olyan kályhával oldottuk meg, amit az előtérből kellett kokszsal fűteni és a felmelegedett levegőt fúvattuk be a nézőterre.

Az első mozigépész Domokos bácsi volt, majd őt követte Szentirmay bácsi. Én Debrecenbe jártam tanfolyamra, de a gyakorlatot Szentirmay bácsitól tanultam meg. 1966-ban kaptam meg a mozigépész működési igazolványt. Amikor már én csináltam a mozit, nekem is akadt egy jó kis segítségem Diós Zoli személyében.

Vetítés csütörtök esténként és vasárnap két időpontban, délután 4-től és este 6 órától volt, szinte mindig telt házzal.

(Folytatás a 20. oldalon)

(Folytatás a 19. oldalról)

Gyakran kanyargott hosszú sor a jegypénztár előtt. Igen sokáig volt jegypénztáros Csuka Gizi és Németh Annus. A jegyszedőkre is máig emlékeznek a faluban: Lovászné Margit néni és Pál Andrásné Margit néni éveken keresztül látta el ezt a feladatot.

A nagy filmeket vasúton küldték zsákban, úgy kellett érte menni az állomásra biciklivel. A kisebb filmek postán érkeztek. Minden lehetőséget megragadtunk a vetítésre. A mai konyha helyén működő presszóban volt a mopresszó, hétköznapiokon iskolamozi, de csináltunk vándormozit is

ott, ahová hívtak bennünket, óvodákban, szociális otthonokban. Egy időben próbáltuk a fiatalság szórakozási igényét úgy kielégíteni, hogy vasárnaponként a vetítés után 10 óráig magnóra lehetett táncolni a mozi előterében.

Hát igen! Abban az időben nem volt tv, jóval kevesebb szórakozási lehetőség adódott, Debrecenbe is nehezebb volt bejutni, így magunknak kellett gondoskodni a szórakozásról. Ez sokszor adott sok munkát azoknak, akik csinálták, de megérte, mert jöttek a gyerekek, a fiatalok – volt értelme az egésznek. Örülök, hogy ezt csinálhattam, jó visszaemlékezni ezekre az időkre.

Még nem volt saját péksége a falunak, de lesz!

Hamarosan megnyitja ajtaját a sárándiak előtt a falu első péksége. A 60 millió forint értékű beruházást az önkormányzat alapító tagságával létrejött Sárándi Tesz-Vesz Szociális Szövetkezet végzi, melyre pályázati úton nyertek támogatást. A pékség várhatóan 8 fővel működik majd. A pályázati támogatásban az épület kialakítására, a gépesítésre és a foglalkoztatásra is nyert forrást a szövetkezet.

Az új létesítmény hiánypótló tevékenységet folytat majd Sárádon, hiszen helyben előállított, friss kenyér és péksütemény várja ezen túl a lakosságot a mintaboltban.

A fotó illusztráció

A feltámadás ünnepe alkalmából erőben, egészségben eltöltendő, áldásban gazdag Húsvéti Ünnepeket kívánok a község minden lakosának!

Sáránd Község Önkormányzata nevében
Szántó József polgármester

Hasznos telefonszámok

Polgármester (külső vonal): 52/ 567-208; Fax: 52/ 567-209

Sárándi Községgyógyintézet Kft.: 52/ 567-206

Családsegítő: 567-205

Konyha: 374-010

Orvosi rendelő: 374-575

Védőnő: 374-703

Gyerekorvos: 397-296

Fogorvos: 374-134

Óvoda: 374-130

Iskola: 567-224

Gyógyszertár: 52/ 374-069

Állatorvos: 70/ 376-11-49 vagy 30/ 416-77-77

Gyurgyalag Biztos Kezdet Gyerekház: 52/ 567-206

Járőr: 30/33-973-38

Takarék: 52/ 567-239

Posta: 52/ 374-100

Falugazdász: 70/ 436-28-26

Járási Hivatal Derecske: 54/ 410-177

Munkaügyi Központ Derecske: 54/ 548-005

Ügyeleti hívószám: 06/70 370 3104